

A feladatokban a gyűrűk egységelemesek, a modulusok unitérek.

1. Írjuk le a 2×2 -es valós mátrixok gyűrűjében a jobbideálokat. Tegyük meg ugyanezt a felső háromszögmátrixok gyűrűjére is.
2. Legyen M egy végesen generált $\mathbb{C}[x]$ -modulus.
  - a) Bizonyítsuk be, hogy M komplex vektortér, amelyen az x -szel való szorzás lineáris transzformációként hat.
  - b) Mik az M részmodulusai?
  - c) Mik az M egyszerű részmodulusai?
  - d) Melyek a féligegyszerű $\mathbb{C}[x]$ -modulusok?
3. Mi a kategóriaelméleti szorzat és koszorzat az Abel-csoportok körében? Mi a szorzat a csoportok körében? Bizonyítsuk be, hogy egy A és B csoport koszorzata a csoportok körében a szabad szorzatuk, vagyis az a csoport, amelynek elemei $a_1 b_1 a_2 b_2 \cdots a_n b_n$ alakú szavak ($a_i \in A, b_i \in B$), és a szorzatukban egyszerűsíteni csak szomszédos azonos komponenseket lehet, illetve az 1-et bármivel.
- 4*. Tudjuk, hogy $\mathbb{Z}[x]$ minden ideálja végesen generált, de nem főideálgyűrű. Van-e minden n természetes számhoz olyan ideál $\mathbb{Z}[x]$ -ben, amelyet n elemmel lehet generálni, de kevesebbel nem?
5. Legyen V egy megszámlálhatóan végtelen dimenziós vektortér, és $E = \text{End}(V)$ a V lineáris transzformációinak gyűrűje. Bizonyítsuk be, hogy a véges rangú transzformációk egy I ideált alkotnak E -ben, és az $R = E/I$ gyűrű egyszerű, de R_R nem maximumfeltételes, és nem is minimumfeltételes.
6. Bizonyítsuk be, hogy ha R_R maximumfeltételes, akkor minden végesen generált M_R modulus is maximumfeltételes.
7. Legyen $E = \text{End}(M)$ egy M modulus önmagába menő homomorfizmusainak (endomorfizmusainak) gyűrűje. Bizonyítsuk be, hogy
  - a) E_E -nek, illetve ${}_E E$ -nek akkor és csak akkor van nem triviális direkt felbontása, ha M -nek van;
  - b) $\text{End}({}_R R) \cong R$.
8. Mutassuk meg, hogy ha egy R kommutatív nullosztómentes gyűrű minimumfeltételes, akkor R test.
9. Legyen R (kommutatív) Noether-gyűrű, $I \triangleleft R$, és tegyük föl, hogy az I -beli elemek nilpotensek. Mutassuk meg, hogy van olyan $n \in \mathbb{N}$, hogy $I^n = 0$.
- Hf1.** Legyenek A, B és C részmodulusok az M modulusban, és tegyük föl, hogy $A \geq C$. Bizonyítsuk be, hogy ekkor $A \cap (B + C) = (A \cap B) + C$.
- Hf2.** Legyen $R = A \oplus B$ az A és B gyűrűk direkt összege. Bizonyítsuk be, hogy R minden ideálja $A_1 \oplus B_1$ alakú, ahol $A_1 \triangleleft A$ és $B_1 \triangleleft B$.
- Hf3.** Legyen M egy minimum- és maximumfeltételes modulus, és $f : M \rightarrow M$ endomorfizmus. Bizonyítsuk be, hogy van olyan n , amelyre $M = \text{Ker } f^n \oplus \text{Im } f^n$. (Útmutatás: tekintsük a $\text{Ker } f \leq \text{Ker } f^2 \leq \dots$ és $\text{Im } f \geq \text{Im } f^2 \geq \dots$ modulusláncokat.)